

izdzīvošana tirgū

jot pieprasījumu, esmu secinājis, ka mūsu pircēju vairums uz cenu neskatās. Ja grib "Straupes" dabīgo un svaigo, tad maksā. Sīkāk ir pētīta pirktspēja tikai mūsu firmas veikalos. Tepat Plācī pie pienotavas esošajā veikaliņā parasti piebrauc ar mašīnām un pirkumi ir lieli, bet pilsētās pircējs nāk biežāk un nopērk par dažiem eiro.

Pērn dubultoļies apgrozījums ar *Rimi* veikaliem, kas savu pozīciju cīņā ar konkurentiem stiprina ar skaļiem saukļiem, aicinot "Pērc vietējo!", savukārt *Stockmann* ir stends, kurā tirgo "Straupes" vaļējo produkciju – iesver, cik katrs vēlas. Pēdējos gados īpaši pieaudzis pieprasījums pēc Straupes kefīra, to par labāko izvēlējusies Rīgas slimnīcu ēdināšanas firma. Pieaudzis arī piena un paniņu pieprasījums.

– Vai 41,6 centi par 1 kg piena zemnieku uzmundrina?

J. Šulcs: – Noteikti uzmundrina. Šī ir laba cena, neraugoties, ka tagad arī jāsamaksā vairāk par izejvielām, barību un elektrību. Es nesenu apciemoju kooperatīva biedrus, lai uzzinātu, ko viņi vēlas pasūtīt. Daži pieteica to pašu, ko vienmēr, citi pasūtīja mazāk minerālmēslus, sēklas vai plēves barības ruļļiem – likšot skābarību tranšējās. Es pats gan pirkšu visu saimniecībā vajadzīgo, kaut zinādams, ka dažās pozīcijās vajadzēs samaksāt vairāk. Taču pašam izaudzējot un sagatavojot kvalitatīvu barību, būšu ieguvējs. Prognozēju, ka lielākās šausmas ar graudu un spēkbarības sadārdzinājumu vēl tikai gaidāmas šā gada nogalē, kad graudkopji sāks pārdot dārgos graudus, kuru izaudzēšanai izdotas lielas summas par minerālmēsliem, augu aizsardzības līdzekļiem un degvielu.

Taču es jau sacīju – "Straupes" biedriem vienmēr maksāts nedaudz vairāk nekā citiem, un tas dod iespēju iekrāt, realizēt ieceres.

– Daļa zemnieku baidās no prasībām saistībā ar plānoto Eiropas zaļo kursu lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā. Ko jūs par to domājat?

– Tas, ka vieglāk un vienkāršāk strādāt nekļūš, ir skaidrs. Bet doma par šo Zaļo kursu ir laba. Manuprāt, Latvijā par zaļajām prasībām īpaši satraukti nav iemesla. Mēs jau tāpat saimniekojam dabai diezgan draudzīgi, cenšamies pārāk daudz neizmantot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus, minerālmēslus.

– Jums atkal jāpierāda sava taisnība jautājumā par preču zīmi "Lauku sviests" ar 72,5 % piena tauku saturu. Kāpēc?

– Jā, atkal dienaskārtībā ir senais strīds ar PVD, kas bija aktuāls, kad stājāmies ES. Mums norāda, ka Straupes pienotavā kopš pagājušā gadsimta 80. gadiem ražoto un tautā populāro "Lauku sviestu" vairs ar šādu nosaukumu nedrīkst tirgot. Tas jāpārdēvē par "piena tauku pastu". Lūk, Eiropas regulā sviests ar tauku saturu robežās 60–80 % angliki ir "*dairy spread*", kas latviskots kā "piena tauku pasta". Varētu pasmieties kā par kuriozu, ja nebūtu tik absurdi. Drīkst ražot un tirgot "sviestu ar zemu tauku saturu – 40%", "sviestu ar samazinātu tauku saturu – 60%", virs 80 % ir "sviests", bet starp 60 un 80 % – "piena tauku pasta". "Lauku sviestu" pirms iestāšanās ES ražoja visi Latvijas sviesta ražošanas uzņēmumi, bet pēc nosaukuma "piena tauku pasta" uzspiešanas, ar jauno nosaukumu pircējs vairs "Lauku sviestu" neatpazīna, un, protams, tā ražošana tika pārtraukta. Mēs tik viegli nepadevāties un saņēmām atļauju no Zemkopības ministrijas turpināt ražot un pašreiz esam vienīgie Latvijas tirgū ar "Lauku sviestu 72,5%", uz iepakojuma gan ir arī uzraksts "*dairy spread*", kam ir Zaļās karotītes sertifikāts.

Taču ES regulā ir atļauta tirdzniecības nosaukuma saglabāšana, ja produkts ražots vismaz divās cilvēku paaudzēs, "Lauku sviests" tam atbilst – Straupes pienotavā ražots ilgāk par 40 gadiem, kā arī noteikts, ka produkta tirdzniecības nosaukums nedrīkst maldināt pircēju par tā sastāvu.

Mūsaprāt, šis atkal ir stāsts par to, ka mūsu ierēdniece nav bijusi savas valsts ražotāju aizstāve. Notikušais ar kādreiz iecienītā "Lauku sviesta" nosaukuma maiņu un tam sekojošo pazušānu no veikalu plauktiem ir tam klasisks piemērs.

– Vai taisnība, ka "Straupe" gatavojas tiesāties, lai pierādītu, ka Valsts vides dienests (VVD) pret Straupes pienotavā radītiem notekūdeņiem uzstādījis ar likumdošanu nepamatotus normatīvus?

– Ceru, ka jau martā šo jautājumu izšķirs tiesā. Tik tālu nu esam, ka jāiet šāds ceļš par "Straupe" nepamatoti un nepareizi piemērotu normatīvu atcelšanu, jo diemžēl ar dienesta vadību kopīgu valodu neatrodam. Vēl vairāk, dienests daļēji ignorē Ministru Kabineta noteikumus un ES direktīvas un mūs vērtē

PKS "Straupe" valdes priekšsēdētājs Imants Balodis un viņa vietnieks, "Lielandžu" jaunais saimnieks Jānis Šulcs

tikai pēc saviem normatīviem. Man ir sakrājušies bieža mape ar saraksti, esmu daudz stundu sava laika veltījis likumdošanas izpētei un problēmas skaidrošanai, norādījis uz atšķirībām, kas ir ražošanas notekūdeņi, kuri rodas piena pārstrādes procesā, un kas ir komunālie notekūdeņi, ko savāc pamatā no māsaimniecībām. Bez rezultātiem. Mums esot jāpilda normatīvi, kas attiecināmi uz komunālajiem ūdeņiem, kaut likumdošanā noteikts citādi. Mums ir izbūvētas pienotavai tehnoloģiski unikālas ražošanas notekūdeņu attīrīšanas ietaises ar trīs pakāpju attīrīšanu – mehāniskā, ķīmiskā un bioloģiskā –, kur procesi ir automatizēti un kontrolējami arī no attāluma. Braslas upes ūdens piesārņots netiek un arī foreļu ceļi ir tālu no Plāča ciemata, kur pirms vairāk nekā 100 gadiem Braslas upes krastā Straupes apkārtnes zemnieku kooperatīvs uzcēla sev pienotavu. Starp citu, dienesta vadība pirmo reizi ieradās pienotavā tikai pērnā gada decembrī – pusotra gadu pēc tam, kad sākās attālināta draudu un sodu kampaņa pret Straupes pienotavas darbību. Vēl vairāk, vadība pat nezināja, kur pienotava īsti atrodas. Acimredzot secināja, ja esam upes krastā, tad nodarām dabai kaitējumu un mūs vienkārši jāsoda.

– "Straupe" ir viens no retajiem kooperatīviem, kas savāc pienu tikai no saviem biedriem, visu pārstrādā un pats piegādā arī klientiem. Kooperatīvus dažkārt mēdz saukt par piena uzipircējiem un pārdevējiem ārpus valsts.

– Jā, Latvijā iegūto svaigpienu patiešām izved lielos apjomos. Iemesls – pašreizējā ļoti augstā cena. Bet faktiski nav jau iemesla liegt pelnīt kā šādiem kooperatīviem, tā viņu biedriem piensaimniekiem. "Straupe" ir savs ceļš, un tie, kuri pa to iet, uzskata, ka iet taisni. 📌